

**Zichtbaar en betrokken:
Naar een netwerkstructuur voor het Architectuurcentrum**

Beleidsplan 2016-2018

René Erven

Foto Natlab Ruud Balk

Stichting Architectuurcentrum Regio Eindhoven
p.a. Natlab
Kastanjelaan 500
5616 LZ EINDHOVEN
040 2946845

www.architectuurcentrumeindhoven.nl
info@architectuurcentrumeindhoven.nl

Oprichting en ambities

Stichting Architectuurcentrum Regio Eindhoven werd opgericht in 1995, maar kende een langere voorgeschiedenis. Begin jaren negentig kwamen regelmatig architecten en stedenbouwers bij Plaza Futura bijeen om over de ruimtelijke ontwikkeling van Eindhoven te debatteren. Een aanleiding hiervoor vormden onder meer de sloopplannen voor de Witte Dame, maar ook de moeilijke bedrijfseconomische situatie van Philips in het 100-jarigjubileumjaar 1991 en het faillissement van DAF (1993).

Dit initiatief (een samenwerkingsverband met de naam Stichting Q/Eindhovense Samenwerkende Architectuurinitiatieven) droeg na zeven jaar de scepter over aan de nieuwe Stichting Architectuurcentrum Regio Eindhoven met als belangrijkste taak het op professionele wijze voortzetten van de activiteiten van Stichting Q en het verder uitbouwen van het netwerk. In het oprichtingsstatuut wordt de doelstelling als volgt geformuleerd:

“De stichting Architectuurcentrum Eindhoven stelt zich ten doel de condities, waaronder een kwalitatief hoogwaardig gebouwde- en onbebouwde omgeving tot stand kan komen, te bevorderen en voorts al hetgeen met het vorenstaande in de meest ruime zin genomen in verband staat of daartoe bevorderlijk is. De stichting beoogt niet het maken van winst” (oprichtingsstatuut 1995).

In 1998 kreeg het Architectuurcentrum een vaste plek voor activiteiten in de Witte Dame, samen met nog enkele instellingen die actief waren op het gebied van kunst en vormgeving. Stichting MU coördineerde deze activiteiten. Sindsdien organiseerde het Architectuurcentrum in de Witte Dame jaarlijks een tentoonstelling, uiteenlopende lezingen, debatten en excursies. Verder organiseerde het Architectuurcentrum samen met de gemeente en de Bond Nederlandse Architecten de jaarlijkse Dag van de Architectuur en (om de twee jaar) de gemeentelijke architectuurprijs: Dirk Roosenburgprijs.

In 2008 gaf Stichting MU te kennen dat de activiteiten van het Architectuurcentrum, m.n. de presentatie van exposities in de Witte Dame, niet meer pasten in het tentoonstellingsprofiel dat MU voor ogen stond. Verder gaf MU aan te kampen met ruimtegebrek en verzocht het Architectuurcentrum uit te kijken naar een andere huisvesting. In 2008 werd een denkproces gestart met als doel visieontwikkeling op: huisvesting; activiteiten en ambities. Dit resulteerde in het beleidsplan *Inhoudelijk, zichtbaar en opiniërend* (2008).

In oktober 2009 verhuisde het Architectuurcentrum naar een nieuw kantoor in het Klokgebouw. Hier had het centrum geen eigen expositieruimte en auditorium meer tot haar beschikking. Het centrum concentreerde zich daarom op het organiseren van activiteiten op locatie, zowel zelfstandig als in samenwerking met andere instellingen. Toch kwam de zichtbaarheid van het Architectuurcentrum onder druk te staan. Met de komst van een nieuw bestuur in 2011 werden enkele belangrijke speerpunten voor de toekomst geformuleerd. Belangrijkste zijn: zichtbaarheid en betrokkenheid, met daaraan gekoppeld drie ambities:

1. Prikkelende activiteiten van hoge kwaliteit, op één vaste herkenbare plek (Natlab);
2. Verbreding doelgroep;

3. Het vormgeven van een netwerkstructuur voor het functioneren van de organisatie.

De uitgangspunten zijn geformuleerd in dit beleidsplan: *Zichtbaar en betrokken: Naar een netwerkstructuur voor het Architectuurcentrum* (2013). Dit beleidsplan is op 7 april 2016 door het bestuur van de stichting opnieuw vastgesteld en bekrachtigd voor de periode 2016-2018.

Doelstelling

De doelstelling luidt: “Het Architectuurcentrum Eindhoven wil een platform zijn voor de inhoudelijke discussie over de kwaliteit van de gebouwde (en onbebouwde) omgeving in de regio Eindhoven. Het centrum creëert en inspireert, geeft impulsen aan het vakgebied van de architectuur en stedenbouw en wil zich profileren als een initiator, ondersteuner en intermediair ten dienste van alle partijen in de stad die actief zijn op het gebied van de gebouwde (en onbebouwde) omgeving. Daarbij streeft het centrum naar het tot stand brengen van actieve en open netwerkverbanden en het uitwisselen van informatie met name op het gebied van programma en activiteiten. Alle activiteiten zijn toegankelijk voor iedereen, en zijn (in de meeste gevallen) gratis.”

Werkzaamheden

De werkzaamheden van het Architectuurcentrum bestaan uit de volgende activiteitenpijlers:

Eigen activiteiten

Vanuit haar doelstelling om kritisch te reflecteren op de ruimtelijke en architectonische ontwikkeling van Eindhoven ontwikkelt het Architectuurcentrum eigen activiteiten. Deze worden ieder jaar omschreven in een jaarprogramma dat de basis vormt voor een subsidie van het Stimuleringsfonds voor Architectuur. Eigen activiteiten zijn: debatten en lezingen; documentaire films met inleiding; excursies naar steden met als doel het analyseren van vergelijkbare ontwikkelingen op stedenbouwkundig en architectonische gebied; netwerkbijeenkomsten voor sponsors; gebouwbezoeken en architectuurwandelingen. Ook verzorgt het Architectuurcentrum de regionale architectuur- en nieuwsagenda op de eigen website: www.architectuurcentrumeindhoven.nl.

Samenwerkingsprojecten: Architectuurdagen

Organisatie Dag van de Architectuur (juni) en Architectuurdag tijdens de DDW (oktober). Het Architectuurcentrum bedenkt, organiseert en coördineert het evenement samen met de BNA Kring Zuidoost Brabant, de gemeente en eventueel andere partners. Verder werken vrijwilligers mee aan de realisatie van het evenement. Doelgroep: iedereen. Doelstelling: prikkelen van publieke(en professionele) belangstelling voor de maatschappelijke en culturele meerwaarde van architectuur.

Projecten in opdracht: OMD en Dirk Roosenburgprijs

Organisatie Open Monumentendag (tweede weekend in september). Het Architectuurcentrum bedenkt, organiseert en coördineert het evenement en werkt daarbij samen met tal van lokale instellingen en vrijwilligers. Dit zijn o.m.

de gemeente Eindhoven; Archeologisch Centrum Eindhoven – Helmond; Regionaal Historisch Centrum Eindhoven; Centrum voor de Kunsten Eindhoven; Eindhoven 365; Stichting Henri Van Abbe; Stichting Eindhoven in Beeld, Natlab e.a. Doelgroep: iedereen. Doelstelling: prikkelen van publieke belangstelling voor geschiedenis van de gebouwde omgeving en monumenten in de gemeente Eindhoven.

Organisatie Dirk Roosenburgprijs, om de twee jaar. De Dirk Roosenburgprijs is de gemeentelijk architectuurprijs. Doelgroep: professionals en publiek (publieksprijs). Doelstelling: De Dirk Roosenburgprijs heeft als doel de kwaliteit van de gebouwde omgeving in de gemeente Eindhoven te bevorderen door middel van openbare discussie. De prijs wordt toegekend aan een uitgevoerd project binnen de grenzen van de gemeente. Daarbij telt de kwaliteit van het ontwerp, maar ook de bijdrage die het project levert aan de beleving, bruikbaarheid en identiteit van de stad. De prijs wordt toegekend namens het College van Bestuur van de gemeente Eindhoven. De organisatie is in handen van Architectuurcentrum Eindhoven, de gemeente Eindhoven en de BNA.

Netwerkstructuur

Architectuurcentrum Eindhoven is als stichting zonder winstoogmerk ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer: 41093724. De activiteiten die het Architectuurcentrum ontplooit zijn primair algemeen toegankelijk (en zo veel mogelijk gratis).

De organisatiestructuur van het Architectuurcentrum bestaat uit de volgende componenten:

1. een onbezoldigd bestuur
2. een onbezoldigde programmaraad
3. onbezoldigde activiteitencommissies
4. een (bezoldigd) coördinator

Het bestuur houdt in de gaten of de doelstelling van de stichting wordt nagestreefd in de activiteiten die de stichting ontplooit.

De programmaraad bedenkt en formuleert een thematische lijn voor één of meerdere jaren, op basis waarvan eigen activiteiten worden ontwikkeld. Deze bestaan uit activiteiten die primair aansluiten bij de doelstelling van de stichting: het bevorderen van kwaliteit van de gebouwde of onbebouwde omgeving van Eindhoven. Dit zijn debatten, lezingen, gebouwbezoeken en exposities.

De activiteiten van het Architectuurcentrum worden aangepakt door activiteitencommissies. Er zijn uiteenlopende commissies (projecten), bijvoorbeeld voor lezingen; debat; film; excursie; DDW-activiteit; Open Monumentendag; Dag van de Architectuur en Dirk Roosenburgprijs. In deze commissies zitten vrijwilligers die de activiteiten vorm en inhoud geven.

De coördinator begeleidt deze commissies en bewaakt het beschikbare budget. De coördinator verzorgt tevens de basisadministratie. Ook coördineert de coördinator de communicatie en funding rond de activiteiten.

Leidraad voor de activiteiten is het jaarprogramma waarin de door de programmaraad uitgezette thematische lijn is beschreven en verantwoord. Hierin zijn de activiteiten zijn omschreven. Op basis van dit jaarprogramma worden subsidies aangevraagd bij zowel de gemeente Eindhoven (deadline: 1 oktober) en het Stimuleringsfonds voor Creatieve Industrie (deadline: 1 november).

De thema's voor de onderdelen Dag van de Architectuur en Open Monumentendag worden door de landelijke organisaties vastgesteld.

Inkomsten en fondsenwerving

Het Architectuurcentrum heeft drie inkomstenbronnen: 1. basissubsidie van de gemeente Eindhoven; 2. Subsidie van het Stimuleringsfonds voor Creatieve Industrie voor het jaarprogramma; en 3. donaties uit het bedrijfsleven.

Het centrum ontvangt een basissubsidie van 57.000 euro (2013) van de gemeente Eindhoven waarmee grotendeels huisvesting, personeel- en kantoorkosten worden gedekt. Voor de realisatie van het jaarprogramma vraagt het Architectuurcentrum subsidie aan bij het Stimuleringsfonds voor Creatieve Industrie. Deze inkomsten variëren en worden ieder jaar opnieuw vastgesteld door een adviescommissie die het jaarprogramma toetst. In 2013 ontving het centrum een subsidie van 20.000 euro. In sommige gevallen worden de inkomsten aangevuld met aanvullende subsidies van andere instellingen/fondsen. Verder ontvangt het centrum voor de realisatie van de Dag van de Architectuur en de Open Monumentendag een vooraf bepaalde (maximale) vergoeding van de gemeente en de BNA.

Ook heeft het Architectuurcentrum sponsors. In jaarstukken worden deze inkomsten aangeduid met: 'donaties bedrijfsleden'. Van oudsher ontvangt het centrum deze bijdragen van tal van architectenbureaus, woningcorporaties en bouwondernemers. Deze vormen samen de ACE-sociëteit, waar ze 'bedrijfslid' van zijn.

Voor haar bedrijfsleden organiseert het Architectuurcentrum twee keer per jaar een speciale netwerkbijeenkomst. Deze worden bekostigd met ontvangen donaties en niet met subsidie-inkomsten! Verder worden de bedrijfsnamen genoemd op de eigen website en in het jaarmagazine. Het centrum hanteert de volgende bijdragen voor de bedrijfsleden: 500 euro: < 5 medewerkers; 750 euro: 5-10 medewerkers; 1150 euro: > 10 medewerkers. Met enkele jonge, startende bedrijven zijn afwijkende donatiebedragen afgesproken (250 euro).

Architectuurcentrum Eindhoven ziet het als een uitdaging om de inkomsten op basis van donaties op pijl te houden. Er is actief overleg met het bestuur van het centrum over de werving van nieuwe bedrijfsleden/donateurs, meestal aan de bouw gerelateerde bedrijven. Echter, door de economische situatie (sinds 2008) staan deze inkomsten onder druk.

Omdat sinds 1-1-2008 giften (donaties) gedaan aan algemeen nut beogende instelling aftrekbaar zijn van het belastbaar inkomen, heeft het Architectuurcentrum bij de Belastingdienst een aanvraag ingediend om in

aanmerking komen voor de ANBI-status. Deze is met ingang van 1 januari 2011 voor onbepaalde tijd verleend.

Besteding inkomsten/bezoldiging

Architectuurcentrum Eindhoven heeft één medewerker in dienst, met een parttime aanstelling (60%) voor onbepaalde tijd. De bezoldiging vindt plaats op basis van de CAO Kunsteducatie. Bestuur en vrijwilligers verrichten werkzaamheden onbezoldigd. Voor de uitvoering van de activiteiten maakt het centrum in sommige gevallen op projectbasis gebruik van freelance deskundigen. Bijvoorbeeld voor: projectassistentie; debatmoderatie; journalistieke bijdragen; fotografie; gastcuratorschap; boekhouding etc.

In de financiële jaarstukken wordt toegelicht hoe de inkomsten van het Architectuurcentrum zijn besteed. Deze stukken worden jaarlijks, na goedkeuring van het bestuur, op de website van Architectuurcentrum Eindhoven gepubliceerd.

Contactgegevens:
Stichting Architectuurcentrum Regio Eindhoven
p.a. Natlab
Kastanjelaan 500
5616 LZ EINDHOVEN
040 2946845

www.architectuurcentrumeindhoven.nl
info@architectuurcentrumeindhoven.nl